

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 30.4.2013
čj. SRS 024618/2013

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82 Opava

Zpráva č. 5 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 22.4.–28.4.2013

1. Počasí

Většinou bylo slunečno a teplo, v polovině týdne se ukázaly lokální přeháňky a bouřky, místy i s přívalovými srážkami. V některých lokalitách však za týden nespadla ani kapka. Na většině pozemků je zatím dostatečná zásoba půdní vláhy a také ranní rosy jsou velmi vydatné. Ranní minimální teploty se pohybovaly od 3 do 7 °C, ale 27.4. poklesly teploty ráno jen na 12 až 13 °C. Odpolední teploty se po většinu týdne pohybovaly kolem 20 °C, nejtepleji bylo 26.4., a to lokálně až 26 °C. Ochlazení nastalo v neděli, kdy po přechodu studené fronty poklesly teploty přibližně o 6 až 10 °C a objevily se i slabé srážky.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Při velmi teplém počasí a dostatečné půdní vlhkosti nastává bujný růst a vývoj plodin. Ze škůdců jsou v současné době významné zejména lokální střední výskyty blýskáčků a krytonosců v porostech ozimých řepok a lokálně až silné výskyty hraboše polního. Výskyty chorob jsou až na výjimky slabé. Příznivé počasí umožňuje veškeré jarní polní práce, a tak ruch na polích neutichá ani v nočních hodinách.

OBILNINY

Porosty ozimů jsou většinou vzrůstově i vývojově vyrovnané, v dobrém zdravotním stavu. Některé porosty jsou silně zaplevelené různými druhy plevelů. Většinou už vzcházejí i jarní ječmeny zaseté po posledním přívalu sněhu, někde ještě setí nebylo ukončeno.

PŠENICE OZIMÁ (RF 25–31, pátá odnož viditelná až fáze 1. kolénka)

Ojedinelý střední výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** zaznamenali v okrese Přerov (Prosenice).

Pozorování napadení listů se provádí při objevení posledního listu (37 BBCH), na počátku metání (51 BBCH) a v době květu (61 BBCH) na dvaceti rostlinách odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Při prvních dvou pozorováních se z odnoží ve vzorku hodnotí napadení třetího listu shora, při třetím pozorování napadení horních dvou listů. Zaznamená se % napadených odnoží pšenice, při posledním pozorování se hodnotí index napadení pro jednotlivá listová patra.

Ošetří se porosty s více než 60 % napadených odnoží nebo při indexu napadení 40 a více % v době květu (61 BBCH).

První výskyty imag kohoutků (*Oulema spp.*) byly zjištěny 22.4. v okrese Šumperk (Rovensko) a 23.4. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou). Výskyt v okrese Jeseník (Javorník-Ves) je hodnocen jako střední.

Pozorování imag se provádí po uplynutí 4 dnů (nemusí být za sebou) s maximální teplotou vyšší než 17 °C, které následují po splnění sumy efektivních teplot SET_{6,0} 110,0 °C denních stupňů DS (orientačně to bývá v období od konce dubna do poloviny května). Kontroluje se 100 smyků v porostech pšenice a ječmene na deseti různých místech rozložených na ploše pozemků (10 míst krát 10 smyků). Pozorování vajíček a larev se provádí po dosažení SET_{6,0} 400,0 °C DS (orientačně u ozimé pšenice ve fázi 32–37 BBCH). Pokud je vylíhlých larev méně než 50 %, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50 % vylíhlých larev. Kontroluje se 10 odnoží za sebou v řádku na 10 různých místech porostu (celkem 100 odnoží) ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu.

Předpoklad škodlivého výskytu larev je při zjištění více než 70 brouků na 100 smyků. Ošetřuje se v době, kdy poměr vajíček a vylíhlých larev je 1 : 2 nebo vyšší.

Silný výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) byl zaznamenán v okrese Opava (Opava předměstí).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením desetkrát.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se na jaře zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

Střední zaplevelení heřmánkovcem nevonným (*Tripleurospermum inodorum*) a hluchavkami (*Lamium spp.*) se vyskytuje lokálně v okrese Šumperk (Bludov), střední zaplevelení hluchavkami (*Lamium spp.*) pozorovali v okrese Opava (Opava předměstí).

JEČMEN OZIMÝ (RF 25–32 BBCH, pátá odnož viditelná až fáze druhého kolénka)

Porosty jsou většinou vyrovnané, v dobrém zdravotním stavu, v současné době probíhá intenzivní růst a vývoj. Výskyty chorob jsou většinou nevýznamné. Střední výskyt padlí ječmene (*Blumeria graminis*) zjistili v okrese Karviná (Starý Bohumín).

Pozorování padlí ječmene se provádí při plném odnožování rostlin (25 BBCH) a objevení se druhého kolénka (32 BBCH). Kontrolují se 2 odnože na 10 místech při úhlopříčném průchodu porostem. Ve fázi 25 BBCH se hodnotí celá rostlina.

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 10 a více % rostlin (odnoží).

Ojedinelý střední výskyt spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) byl zjištěn v okrese Olomouc (Nový Dvůr).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření druhého kolénka do začátku metání (32–51 BBCH) a ve fázi, kdy první zrna dosáhla poloviny konečné velikosti (71 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32–37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na čtvrtém listu shora, ve fázi 39–51 BBCH na třetím listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32–51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Silné zaplevelení heřmánkovitými pleveli (*Anthemis spp.*, *Matricaria spp.*, *Tripleurospermum spp.*) a rozrazilů (*Veronica spp.*) zejména na okrajích pozemků je hlášeno z okresu Jeseník (Velká Kraš).

JEČMEN JARNÍ (RF 00–13 BBCH, suché semeno až třetí list rozvinutý)

První výskyt imag dřepčíka obilního (*Phyllotreta vittula*) zaznamenali 25.4. v okrese Jeseník (Javorník-Ves). Na Prostějovsku (Kralice na Hané, Určice, Výšovice) lokálně působí silná poškození rostlin.

Způsob pozorování, signalizace a indikace ochrany proti dřepčíku obilnímu nejsou metodicky zpracovány.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 30–57 BBCH, počátek prodlužovacího růstu až jednotlivé květy sekundárních květenství viditelné, uzavřené)

V současné době rostliny rychle fázují. Porosty jsou většinou vyrovnané, v dobrém zdravotním stavu, výskyty houbových chorob jsou jen slabé.

Střední výskyty imag **krytonosce čtyřzubého (Ceutorhynchus pallidactylus)** byly zaznamenány v okresech Jeseník (Javorník-Město) a Olomouc (Nemilany).

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého a řepkového se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžice kuchyňské soli.

Ošetření se provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

První výskyt imaga **krytonosce zelného (Ceutorhynchus pleurostigma)** byl zjištěn 22.4. v okrese Opava (Jamnice).

Chemickou ochranu proti krytonosci zelnému v současné době představuje insekticidní moření osiva. Akutní ochrana se neprovádí.

První výskyty **blýskáčka řepkového (Meligethes aeneus)** zjistili 19.4. v okrese Šumperk (Bludov) a 24.4. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou). V současném velmi teplém počasí výskyty rychle dosáhly střední intenzity, a to v okresech Bruntál (Krnov), Frýdek-Místek (Baška), Jeseník (Javorník-Město) Přerov (Rokytnice) a Šumperk (Bludov).

Výskyt brouků se sleduje jednou týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14 hodin do začátku květu řepky. Hodnotí se počet brouků na 50 vrcholových květenstvích.

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru více než 300 brouků na 100 vrcholových květenství.

Střední výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Javorník-Ves), silný v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

CHMEL (RF 08–11 BBA, počátek růstu stonku až první pár listů vyvinutý)

Ve chmelnicích probíhá drátkování a řez chmele.

V okrese Přerov (Nelešovice) byl 23.4. zjištěn první výskyt imag **dřepčíka chmelového (Psylliodes attenuata)**.

PÍCNINY

Střední až silné výskyty **hraboše polního (Microtus arvalis)** byly zaznamenány v pícních porostech v okresech Jeseník (Horní Hoštice, Javorník-Město) a Prostějov (Čelčice, Držovice, Němčice nad Hanou, Smržice, Určice).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

OVOCNÉ DŘEVINY

V intenzivních sadech převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 10–56 BBCH, myší ouško až jednotlivé květy se začínají od sebe oddělovat, ještě uzavřené)

První projevy **padlí jabloně (Podosphaera leucotricha)** na pupenech byly pozorovány v okrese Prostějov (Dětkovice) 26.4.

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně až do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Líhnutí larev svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*) probíhalo v minulém týdnu prakticky ve všech okresech.

Výskyt pohyblivých stádií se sleduje v období druhého opadu plodů, fáze 73 BBCH (orientačně v polovině června) a během období počátku až pokročilého zrání, fáze 81 až 85 BBCH (orientačně během srpna až září). Prohlíží se 100 vyvinutých listů (na 10 místech 10 listů z 1 stromu). Pozorování se provádí v intenzivních výsadbách jabloní, ve kterých se nepoužívá biologická ochrana pomocí dravého roztoče *Typhlodromus pyri*. Pozorování se provádí před případným akaricidním ošetřením přednostně u odrůd jabloní vyhledávaných sviluškami. Pomocí mikroskopu nebo lupy se zjistí počet všech pohyblivých stádií.

Ošetření se provede při zjištění 3 a více pohyblivých stádií svilušek v průměru na jeden list.

První výskyt vajíček květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*) zaznamenali v okrese Prostějov (Dětkovice) 23.4. v insekticidy neošetřené části sadu.

Pozorování výskytu imag se provádí dvakrát v týdenním intervalu v období zeleného pupene až myšího ouška. Kontrolují se úlovky imag květopasa jabloňového ve 30 sklepech z 30 plodných dvouletých větví.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. při počtu 1,5 kusů imag v průměru na jedno sklepnutí. Po naklazení vajíček je chemická ochrana již neúčinná.

Silný výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) byl zaznamenán v ovocných sadech v okrese Frýdek-Místek (Rychaltice).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek